

TORNEM A LA CAVERNA

PER JOAN FERNÀNDEZ CASTILLO, LLICENCIAT EN FILOSOFIA I PROFESSOR DE SECUNDÀRIA

dimecres 25 de juny de 2008, per filosofem

Tenia setze anys quan una professora de l'institut ens va explicar un "conte". Explicava la història d'uns homes que vivien en una cova tancats i lligats de peus, mans i coll. A més, jeien obligats mirant a una de les parets que hi havia i, molt de tant en tant, veien com apareixien unes figures humanes il·luminades gràcies a un petit foc. Aquesta era, per a ells, la seva realitat. Però un bon dia, un d'ells va aconseguir sortir de la cova i va descobrir que la realitat del món era molt diferent de com ell la coneixia. Va córrer a l'interior de la cova per comunicar als seus companys captius el que havia experimentat, però la reacció dels companys, que no van creure que hi podia haver quelcom més enllà del que ja coneixia, va ser matar-lo. Efectivament, aquest conte no és un altre que "El Mite de la Caverna" de Plató. Amb aquest mite, el filòsof grec va intentar explicar el seu "món de les idees", la idea del Bé, la Saviesa i, com no podia ser d'una altra manera, de quin havia de ser el paper del filòsof a la societat.

Tenia setze anys quan una professora de l'institut ens va explicar un "conte". Avui, aquest "conte", s'està fent realitat. En un moment en el qual el sistema educatiu està, diuen, en hores baixes (baix nivell de l'alumnat, poca cultura de l'esforç, poca capacitat per estudiar, per pensar... i, amb l'afegit del desànim i desmotivació del professorat -que, per cert, està en peu de guerra per la implantació de LEC, on la privatització de l'escola pública és un dels seus grans objectius-), voler sacrificar la Filosofia com a assignatura és, certament, un despropòsit que no resol cap problema i que ens obliga a tornar a la cova que descrivia Plató. La reducció d'hores que Ensenyament està duent a terme de cara al curs que ve, convertint l'assignatura en una "maria", és només l'inici del final de la Filosofia.

Amb això no vull dir, ni molt menys, que la Filosofia sigui la solució. Però sí que no es pot prescindir d'ella. Quantes vegades ens han preguntat: "Però la Filosofia, per a què serveix?". Doncs serveix, pel seu contingut i pel seu mètode, per educar persones que siguin crítiques amb el món; a desenvolupar les capacitats de pensament; crear lliure pensadors amb valors, amb justícia... i amb seny.

Ben mirat, però, potser això mateix és el que busquen: que ens quedem a la nostra caverna i amb la seva realitat. Les mobilitzacions, afortunadament, no s'han fet esperar a Catalunya ni tampoc a la resta de l'Estat. I així continuarem, ja que no està tot perdut. Tant de bo els nostres polítics vulguin rectificar.

Joan Fernández Castillo